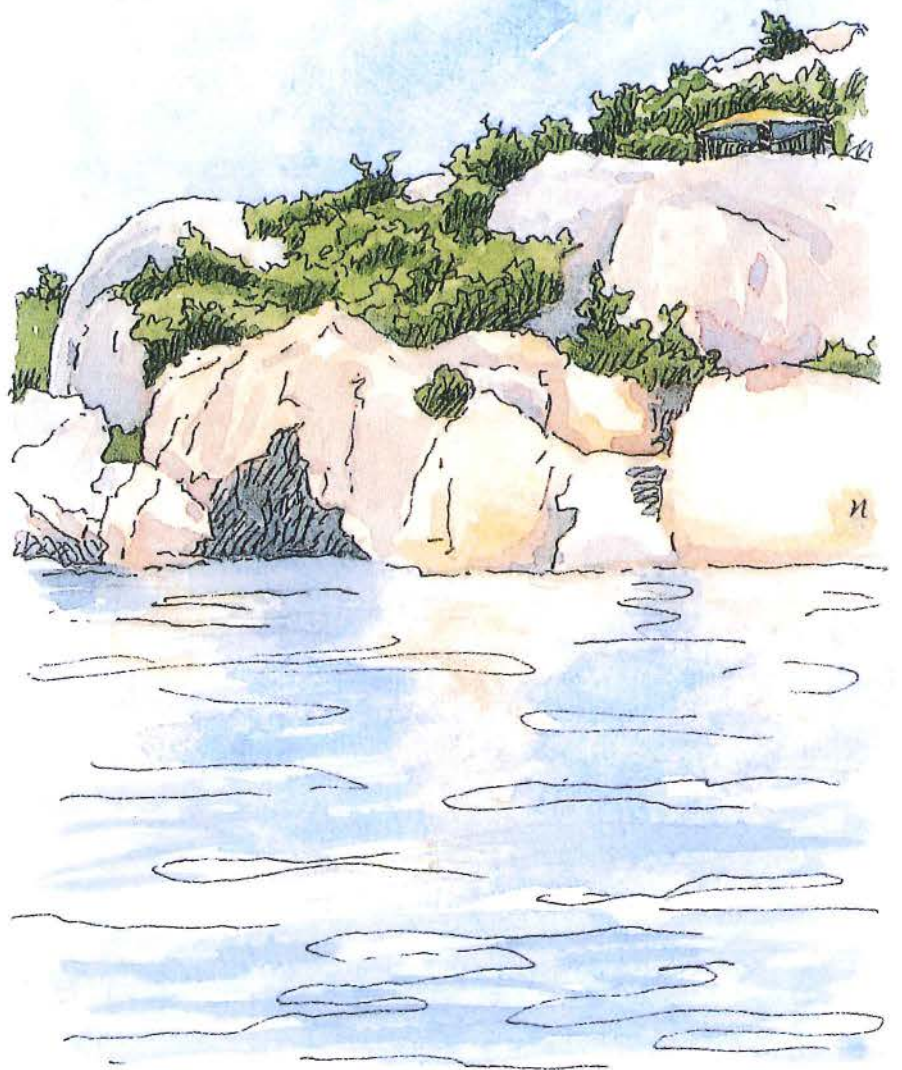

Nord Långö

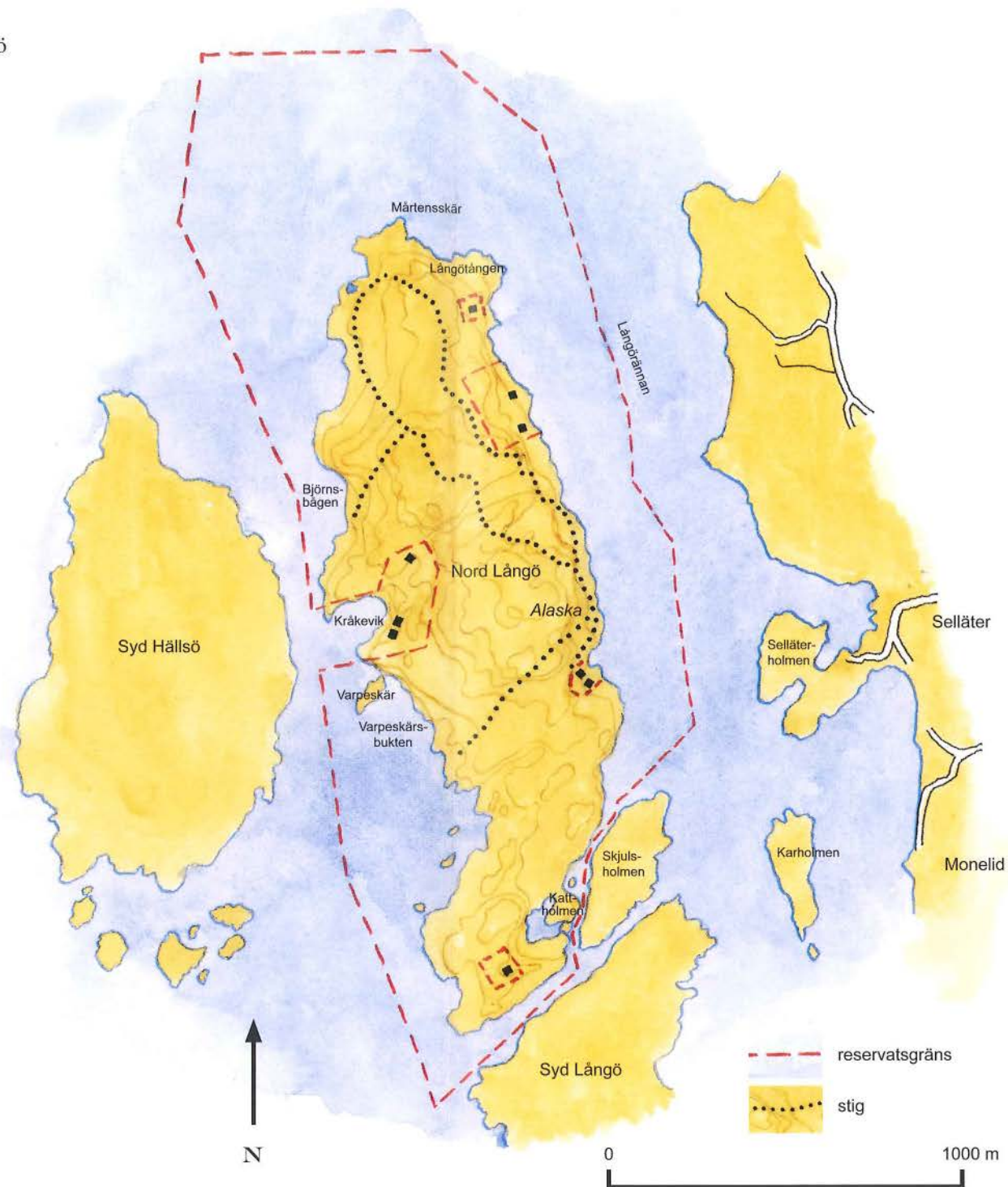
Välkommen till Nord Långö och Alaska

1870 föddes Hilma Wounsich som ett av tio barn i ett fiskarhem på Syd-Hälsö väster om Nord Långö. Hon fick tidigt vara med ute till havs och lärde sig ro "som en hel karl". Som så många andra av dåtidens ungdomar längtade hon till Amerika och 1896 gav hon sig med ångbåt av till New York där hon arbetade som hembiträde och lärde sig språket.

Men Hilma var äventyrlig och bestämde sig för att gräva guld. Hon reste med tåg och prärievagn, tog sig mitt under islossningen med eka uppför den okänt farliga Yukonfloden och fortsatte till fots eller med hundspann genom Alaskas ödemarker. Hon lärde sig hantera hacka och spade, skjuta med gevär, jaga och fiska.

Med tiden gav guldvaskandet gott resultat. Hilma gifte sig med den norske guldgrävaren John Svedahl och besökte tillsammans med honom Sverige vid ett par tillfällen. När Hilma i slutet av 1920-talet fick ut sin arvslott på Nord Långö återvände hon ensam till Bohuslän för att stanna för gott.

Hilma Svedahl var i sextioårsåldern när hon startade arbetet med att bygga upp friluftsanläggningen Alaska. Hon hade fått idén från japanskt inspirerade trädgårdar i Kalifornien och valde själv ut alla de tusentals rundslipade stenar samt vackra snäckor och musselskal som kom till användning. Under årtal och utan nutidens maskiner och hjälpmedel uppförde Hilma ensam eller tillsammans med lokala murare och snickare hela anläggningen. I urnor och rabatter och på piedestaler, bord och trappor bereddes plats för en prunkade blomsterprakt.

Naturreservatet Nord Långö

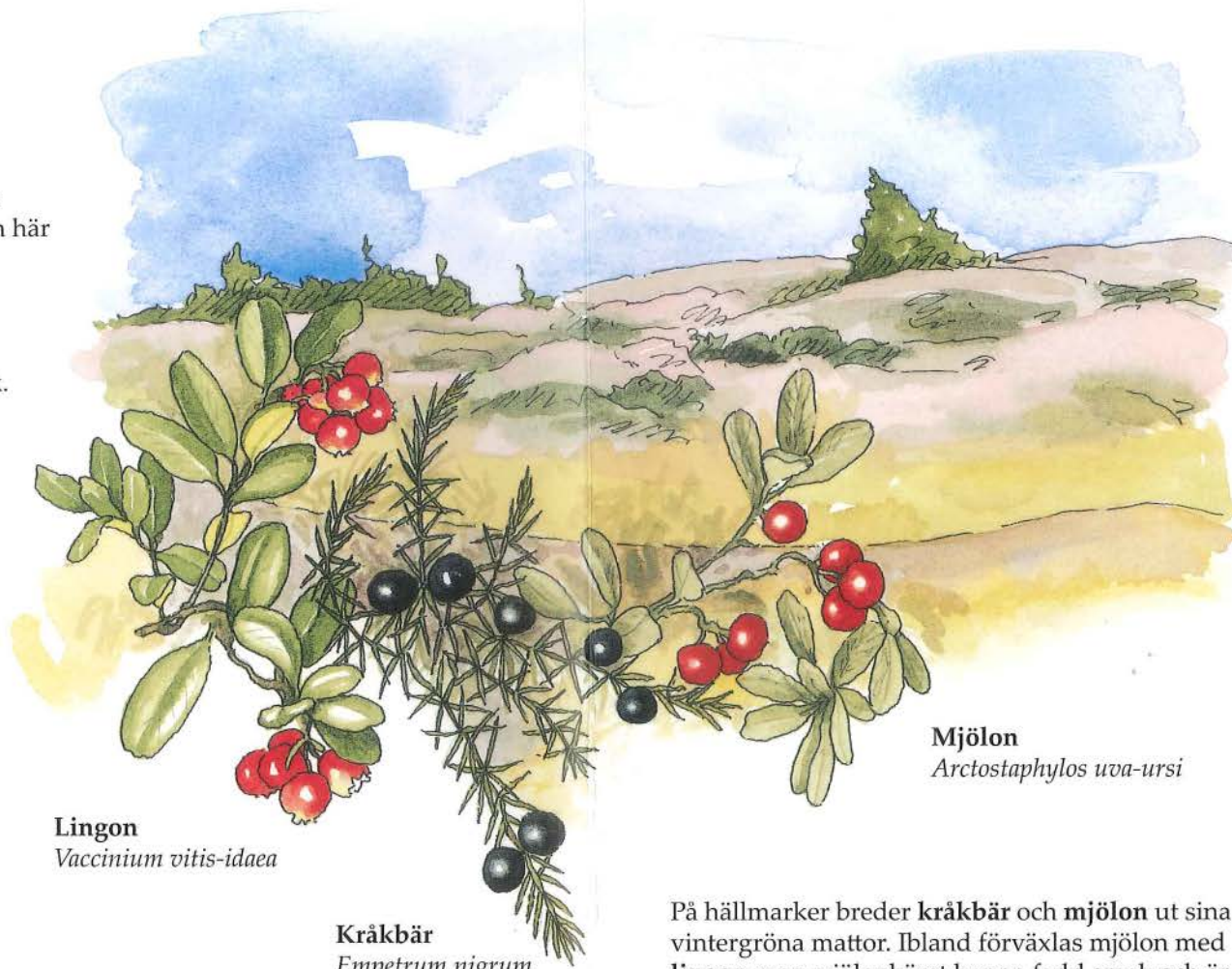
Nord Långö består av en långsmal bergsrygg med en centralt belägen bergsplata som är genomskuren av ett antal mindre sprickdalar. I en mer markant dal löper stigen från Alaska till öns västsida. Berggrunden består av grå eller rödviolett bohusgranit. Klippstränder dominerar men här finns också sand-, grus- och klapperstränder.

På norra delen av ön växer skogsdungar med tall, björk och al medan södra delen mest består av hållmarker och hedar. Här och där finns även öppna små ängar med växter som trivs på torr kalkpåverkad mark. Gullviva, backvial, orkidén nattviol och krydddoftande kungsmynta är några exempel.

Sommartid är Nord Långö ett populärt utflyktsmål. Ett system av stigar leder från Alaska till utsiktspunkter och badplatser. De flesta ligger på öns västsida. Det cirka 113 hektar stora naturreservatet bildades 1976 och syftet är att vårda och bevara ett stycke nordbohuslänsk skärgårdsnatur samt att bereda allmänheten tillgång till bad- och strövområden.

Strandvial
Lathyrus japonicus var. maritimus

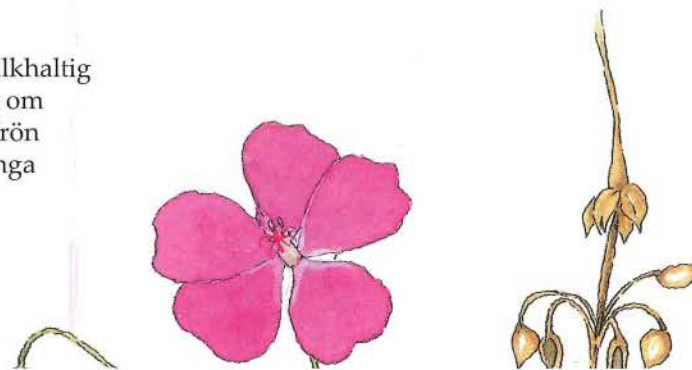
Lingon
Vaccinium vitis-idaea

Kräkbär
Empetrum nigrum

Mjölön
Arctostaphylos uva-ursi

På hållmarker breder **kräkbär** och **mjölön** ut sina vintergröna mattor. Ibland förväxlas mjölön med **lingon** men mjölönbäret har en fadd smak och är som namnet berättar mjöligt inuti.

Blodnäva trivs på torr stenig och kalkhaltig mark. De oftast stora bestånden blir om hösten intensivt röda. När växtens frön är mogna slungas de iväg ur den långa spetsiga frukten. Den liknas vid en tranas näbb och har gett växten det vetenskapliga släktnamnet *Geranium*. Epitetet *sanguineum* betyder blodröd.

Bland strändernas grus och klapperstenar kan man finna ärtväxten **strandvial** som har blågröna blad och blåviolettera blommor. Den bruna baljans runda ärter flyter i vatten och växten kan på detta sätt spridas till andra stränder.

Blodnäva
Geranium sanguineum

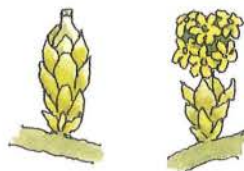
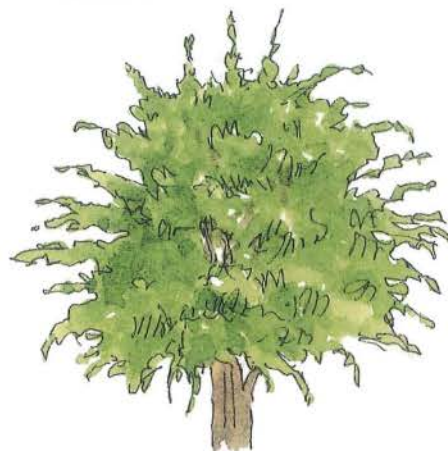
blodnävas
fröhus

På öns norra del växer gott om **idegran** som bildar ett eget släkte bland barrträden då arten saknar både kottar och kåda. Trädets flagnande bark innehåller tunna skikt av bast vilket gett det namnet barrlind. Linden var den art som traditionellt gav bast till rep. Idegranen är tvåbyggare med han- och honblommor på olika individer.

Bortsett från de köttiga röda mantlarna som omger fröna är allt på trädet giftigt. Fåglar kan äta det röda höljet utan att själva ta skada eller skada fröet som kan slå rot på andra platser. Det sega hårda virket har tidigare använts till mekaniska maskindelar, pilbågar, vävskyttlar, piphuvuden och allehanda ting.

Idegran
Taxus baccata

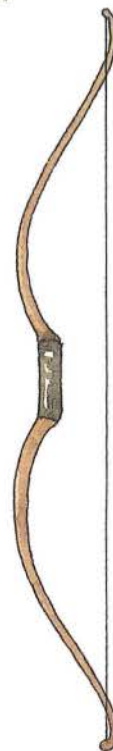

honblomma hanblomma

frö

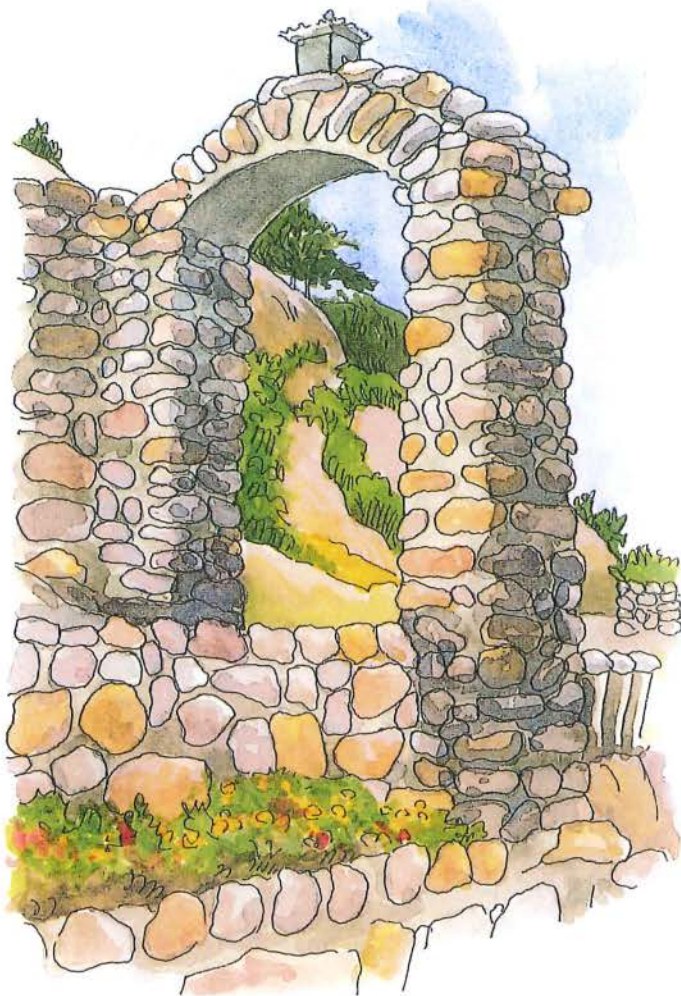
mantel i genomskärning

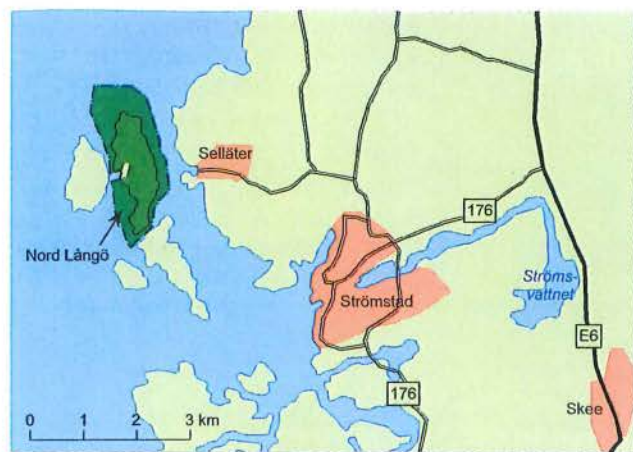
Liguster
Ligustrum vulgare

På näringsrik mark kan man på Nord Långö hitta **liguster**, en vintergrön buske som som vild bara växer i Bohuslän. De vita blomklasarna doftar starkt och busken får senare glänsande svarta bär som är giftiga.

På Alaska kan man bese terrasser, bungalows och paviljonger. Högt beläget ligger "Vindarnas tempel", man kan vandra stigen med namnet "Vägen västerut" inåt ön och passera under "Golden Gate". Men värdshuset "Golden Inn" som hade uppförts i trä finns inte längre kvar. Det brann ner 1962. Då hade Hilma Svedahl sedan länge lämnat Nord Långö och flyttat till fastlandet. Hon dog 1965, nittiofem år gammal. Idag finns ett nytt kafé på ön och anläggningen har under årens lopp tagit emot hundratusentals besökare.

Vägbeskrivning

Nord Långö ligger i skärgården nordväst om Strömstad och skiljs från fastlandet av en djup förkastningssänka, den så kallade Långörännan. Vid Alaska på öns östsida finns en brygga för allmänheten.

Väst kuststiftelsen
NATURVÅRD * FRILUFTSLIV

www.vastkuststiftelsen.se

I samarbete med
**Länsstyrelsen Västra Götalands län
och Västra Götalandsregionen**

Text: Ulla Åshede
Illustrationer: Kerstin Hagstrand-Velicu
Väst kuststiftelsen 2006